

Umni sadjorejec.

Oskrbovanje dreves v sadnem vrtu.

Da se bodo zasajena drevesa rada prijala, veselo rastla in kmalo rodila, ne zadostuje, da se jim takrat, ko se sadijo, okoli korenin dobre prsti potrosi, temuč jih je treba o suši zalivati in sicer s kako lužo ali na solnceu z nekoliko pregreto vodo, in to po leti zvečer. V obče v prvem letu presajeno drevo malo mladik požene, ker svojo moč bolj na korenine obrne, da se prime in v zemlji vraste; zato se mora prvo in drugo leto posebno skrbno okopavati bolj po vrhu, da se korenine ne ranijo, in da skorje zemlja imela ne bo, ter več rodovitnosti iz zraka na se vleči zamore. Potlej še tudi jako hasne okopavanje drevesom, in se to z velikim pridom ponavlja, vzlasti če se jim še gnoj prideva, namreč dobre prsti, ali starega dobro zgnjitega gnoja, kakor sprsteneh plev ali plevnjaka, trobladi, čresla, cestnega blata ali zmešanice, komposta itd. Tudi tekoči gnoj drevesom zlo tekne, ki se napravi iz gnojnice, kravjeka in z vodo stanjša. Gnoji se ondi okoli drevesa, kder male koreninice živeža iščejo, tako dalječ, kakor veje drevesa sežejo. Pri tistih drevesih se tako gnojenje vsako leto ponavlja, ktera slabo rastejo, dokler v popolno moč ne stopijo.

Trebenje in obrezovanje.

Najboljši čas je drevesa obrezovati in trebiti zgodaj v spomladi, ko mraz neha, meseca februarja ali svečana; to učini, da bo drevo lepšega lica ali podobe, nagleje rasti in veče rodovitnosti. Zato se morajo pri presajenem drevesu vse tiste veje in mladike gladko od debla odrezati, ktere lepo postavijo drevesa kazijo, ali ga v rasti pridržavajo, ali so suhe in bolehe; posebno pa se mu po vrhu veje, kterih naj bo 4 do 5, in ena tih v sredi če je mogoče, do 6 ali 8 popkov prikrajšajo, da bo vrh potlej lep, zračen in visoke smrekine ali piramidne ali okrogle podobe, kar posebno jablanam koristi, da se veje preveč k tlam ne pobesijo, kadar obilno sadja imajo.

Dalje morajo veje in korenine v pravi primeri biti. Če ima toraj drevo slabe korenine, se tudi slabo razrašuje. Takemu drevesu je treba na blizo vse veje po vrhu prikrajšati; pri koreninah pa s okopavanjem in gnojem pomagati. Ako pa ima drevo veliko korenin, bo le močno na les gnalo, mnoge in močne mladike storilo, se preveč obrastlo in zgoštilo po vrhu, sadu pa ne bo rodilo. Takemu drevesu se ena ali dve korenini posekate, da po tem manje v mladike žene, več pa sadnih popkov nastavlja.

Po takem se lahko vé, kaj je treba obrezati, kaj ne. Sploh pa naj se po mladem drevesu do vrha vsi izrastki porežejo in popki z nohtom poščipajo; take rane se kmalo zacelijo in zarastejo. Če ima drevesni vrh pregoste veje, se jih nekaj izreže, da bo solnce vse veje lahko grelo. Tako tudi, če ktera veja navskriž raste, da se na druge naslanja, se odreže; potem vse objedene ali poškodovane veje, ali ktere se navzdol ravnaajo in pobešajo, ali nič prida ne kažejo; vse take veje se odrežejo. Ravno tako se morajo tudi stara drevesa vsako leto otrebiti, da nam bodo sadu donajala. Pri tih se toraj tudi vse nalomljene ali poškodovane in pregoste veje tik debla odrežejo ali odžagajo; timveč pa, če so suhe. Dalje gre iztrebiti vse nerodovitne, vodene šibice, pri necepljenih češpljah ali slivah, troje in take mladike, ktere so najbolj v senci; tudi mah naj se po drevesih in stara skorja po deblih odreže. Vse rane, ktere so se učinile z obrezovanjem drevesu, se morajo skrbno z drevnim mazilom zamazati, da se ne začno sušiti in trohniti.

Pri češpljah, višnjah in marelicah ni tolike skrbi; ta plemena se le dve do tri leta tako oskrbavajo, kakor je prej povedano. Kostanj, črešnje in orehi pa še veliko manj vzrokujejo opravila. Kar se tiče majhnih, nizkih dreves ali pritlikovcev, ni nič posebnega z njimi opravljati, razun kar se pri drugih drevesih izvršuje. Z obrezovanjem se silijo, da nizke ostanejo, in tako podobo obvarjejo, kakoršna se komu zljubi: ali s piramidnim ali okroglim vrhom, ali pa tudi z razpeljanimi vejami kakor brajde pri stenah. (Dalje.)

Zdravilske stvari.

Neke bolezni in grde navade.

Pod tim naslovom bode „Slov. Gospodar“ popisoval grde bolezni in navade in tudi priporočal pomočke zoper nje, posebno pa domača zdravila, tako, da si bodo častiti bralci v takih boleznih in napakah sami lahko pomagali in sicer s prav majhnimi stroški.

Govorilo se bode posebno o neprijetnem duhu iz ust, nosa, uh, od nog, o slabem vidu in sluhu, o kurjih okih o bradavicah, grdih nohtih, ozebljini itd. in se bode povedalo, kako se take bolezni najlože in najhitreje odpravijo tudi z domačimi zdravili.

Redko se nahaja odrasen človek, ki nebi imel kake napake, ktera ni samo njemu samemu neugodna, temuč tudi drugim ljudem, ki z njim občujejo. Marsikteri pa niti ne vé, da ima kako grdo navado ali napako in se še čudi, če drugi ljudje zastran take napake nočejo ali celo ne morejo z njim občevati, in če mu kdo iz prijateljstva pové, da ima to ali to neugodno navado, se mu zameri, reče se mu, da je neobtesan in celo neprijatelj.

Dragi bralci, prečitajte tedaj ta spis prav pazljivo in izprašujte potem sami sebe, ali imate morebiti tudi ktero grdo napako in navado, zastran ktere se vas drugi ljudje ogibljejo, in če ktero najdete, jo skusite po mogočnosti odpraviti. Tudi starišem moram tukaj povedati, da, če imajo kteri slabo odrejene otroke, jih naj ne kregajo v društvu, ker to je tudi za druge ljudi zlo neugodna navada..

I. Našemu volu je zlo neprijeten smrad, ki pride iz gnijlobe trdih ali tekočih stvari, kakor n. pr.: smrdljivi pot, tok iz nosa ali ušes, smrdeča sapa itd.

1. Smrad iz ust (smrdeča sapa) pride skoraj vsikdar od mesenih ostankov med zobmi, če odrajtamo neprijetno dišavo od potrošenih jedil, ktere imajo neugodni duh, kakor stari sir, čebul, česnik, bren, tabak itd. Taki smrad iz ust od mesenih ostankov med zobmi se lahko odpravi, če se ostanki odstranijo in usta dobro izperejo. Smrad od izjedeh njih zobov pa se lahko odpravi, če se usta z malo krtačico za zobe dobro izperejo, posebno pa, če se krtačica pomoči v kako tekočino, v kteri se nahaja nekoliko alkohola ali etera (s kelonjsko vodo) ali pa če se razdeli v vodi nekoliko mangansko kiselega kalija — magansaueres kali — in se v tako vodo pomoči krtačica za zobe in se z njo zobi dobro izperejo. (Dalje.)

Dopis.

V Mariboru 30. junija. Naj razglasi „Slov. Gosp.“ par vrstic iz prijateljskega pisma, ktereja je dobil vaš dnešnji dopisnik iz Slovenograškega okraja od svojega visoko cenjenega prijatelja. Ta mu med drugim to-le piše: „Brez katoliškega političkega društva bi bili tukaj težko zmagali, ali vsaj ne tako sijajno. Na dan volitve je bil ves Slovenji Gradec po koncu za — Lohningerja (Ravno kakor Maribor za dvojico: Brandstetter-Seidl). Na vsakega kmečkega volileca so prežali, kakor zlodej na dušo, pa vse zastonj; vsaka beseda je odletela, kakor bob ob steni. Naši možje so bili zares kakor skala, ne eden naših ni odstopil. Kar je Lohninger glasov dobil, dobil jih je od Marneržanov. Iz našega okraja sta samo dva Lohningerju glas dala, in ta dva sta nemčurja od maternega mleka, na-nja se nismo nikdar zanašali.“

Posebno so se duhovniki hvalevredno obnašali; skoraj v vsaki fari so se dali za volilne može voliti, ali so pa skrbeli da so se zanesljivi možje izvolili. Da nebi kteri bolj omahljiv ob času skušnjave odstopil in tako pravice izdal, so šli nekteri duhovniki z volileci do volilnega bojišča. Samih duhovnikov bilo je šestnajst volilcev, ki se niso vsilili ljudem, ampak so bili naprošeni, da se naj dadó voliti za volilne može. — Prepričali smo se pri tej volitvi, koliko vpliva da imajo duhovniki pri ljudeh, ako o pravem času besedo spregovoré. Ako se bomo vsikdar in povsod tako čvrsto gibali, kakor pri tej volitvi, nas lažiliberalizem ne bode nikdar spodrnil.“

Tako je bilo v Slovenjegraškem volilnem okraju, v ktemer ni veliko menj nezmerniših nemčurjev, kakor v mariborskem okraju. Oni so vendar zmogli, a mi ne! Zakaj ne?